NOWOŚCI WYDAWNICZE

Mariusz Z. Jędrzejko, Mirosław Kowalski (red.), *Narkotyki i dopalacze. Zjawisko, zagrożenia, rozpoznawanie zachowań, profilaktyka*
Format B5, objętość 300 stron, oprawa miękka, 2016, ISBN 978-83-7545-718-6

Okres ostatnich kilkunastu lat przyniósł gwałtowną zmianę jakościową i ilościową na rynku narkotykowym. Wprawdzie nadal marihuana jest dominującym narkotykiem na całym świecie (czemu autorzy słusznie poświęcają cały osobny rozdział pt. Marihuana – fakty, mity i spory), ale na rynku substancji psychoaktywnych pojawiły się nowe syntetyczne substancje, które albo mają budowę chemiczną zbliżoną do klasycznych narkotyków (np. fenyloetylo aminy, syntetyczne katynony, piperazyny), albo oddziałują na te same receptory, co klasyczne narkotyki (syntetyczne kannabinoidy). Warto pamiętać, iż klasyczne narkotyki, takie jak LSD czy grzybki halucynogenne (zawierające psylocybinę i psylocynę), odchodzą już do lamusa i są zastępowane przez nowe – często dużo groźniejsze – substancje psychoaktywne. Współcześnie młodzież nie ma żadnych oporów w przyjmowaniu wielu substancji psychoaktywnych w tym samym czasie (politoksykomania), dlatego możliwość rozpoznawania zachowań po przyjęciu takich substancji jest szczególnie ważna. Praca pt. Narkotyki i dopalacze. Zjawisko – zagrożenia – rozpoznawanie zachowań – profilaktyka powinna być więc wstępem do dalszych poszukiwań, gdyż jedynie sygnalizuje i uwydatnia podstawowe współczesne problemy z tym związane.

dr hab. nauk farmaceutycznych Marek Wiergowski

Każdy podjęty w opracowaniu problem jest przedstawiony w sposób nie tylko profesjonalny i na wysokim poziomie naukowym, ale również został opisany zrozumiałym i komunikatywnym językiem. Opracowanie wpisuje się w cykl wyjątkowo ważnych, niecodziennych i niezwykle przydatnych materiałów, przede wszystkim dla mądrych pedagogów, którzy będą nie tylko chętnie, ale też z ogromnym zaangażowaniem, wdrażali w czyn zaproponowane w nim rozwiązania. Niniejszym rekomenduję publikację jako ważne opracowanie z zakresu diagnozy problematyki narkotykowej.

dr hab. nauk społecznych prof. UJK Tadeusz Sakowicz

Rafał Sikora, recenzja książki Dorota Bazuń, Mariusz Kwiatkowski (red.) „Rewitalizacja. Podejście partycypacyjne", Warszawa 2017.

„Rewitalizacja. Podejście partycypacyjne" pod redakcją Doroty Bazuń i Mariusza Kwiatkowskiego to książka warta zainteresowania każdego teoretyka i praktyka rewitalizacji. Przemawia za tym kilka powodów.

„Rewitalizacja" pojęcia rewitalizacji

Pojęcie rewitalizacji stało się w ostatnich kilkunastu latach „modne" i zrobiło „dużą karierę". W przestrzeni publicznej (także, a może przede wszystkim medialnej) rewitalizowało i rewitalizuje się niemal wszystko: budynki, drogi, place, parki, elementy małej architektury, zabytki, obiekty sportowo-rekreacyjne, cmentarze. Pojęcie to było i jest używane w różnych kontekstach i znaczeniach, przede wszystkim w stosunku do działań remontowo-budowlanych. Głównym celem było i jest w większości przypadków osiąganie efektu materialnego. Porządek formalny w tym zakresie wprowadziła ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., która definiuje rewitalizację. Powyższe nie oznacza jednak automatycznego rozumienia i stosowania zapisów ustawy zgodnie z intencją ustawodawcy. Zdecydowaną pomocą w tym zakresie służy opisywane wydawnictwo. Autorzy wskazują, jak nie tyle „na nowo", co „od zawsze" (w ujęciu procesu) należało rozumieć pojęcie rewitalizacji.

Skuteczność działań

Autorzy publikacji podpowiadają, jak osiągnąć wysoką skuteczność podejmowanych działań. Wskazują, że koniecznym warunkiem udanej rewitalizacji jest partycypacja interesariuszy. Bez partycypacji społecznej nie można spodziewać się efektów, a sam proces będzie nosił znamiona działań pozornych - będzie procesem o charakterze dosłownie i w przenośni fasadowym i ostatecznie nieskutecznym. Partycypacja społeczna to teoretyczny i praktyczny fundament skutecznej rewitalizacji. Na co dzień, w gminach, bywa z tym jednak bardzo różnie, by nie powiedzieć źle (często pod hasłem „konsultacji" przekazuje się mieszkańcom informacje o podjętych już decyzjach). Jednym z powodów powyższego jest petryfikacja autokratycznego modelu sprawowania władzy w polskich gminach, co stoi w sprzeczności w szerokim zaangażowaniem obywateli. Ale powodów takiego stanu rzeczy jest więcej. Wskazuje je, opisując wszystkie etapy gminnego programu rewitalizacji, Mariusz Kwiatkowski w rozdziale „Partycypacyjny model rewitalizacji i jego przeciwnicy". Na skuteczność podejmowanych działań wpływ ma także sprawa odpowiedniej „mechaniki" procesu decyzyjnego. Dowodów na powyższe dostarcza Lech Szczegóła w rozdziale „Zasoby i aktorzy rewitalizacji społecznej". Autor daje odpowiedzi na trzy podstawowe pytania w odniesieniu do rewitalizacji: kto? Co? Jak? Świadomość wszystkich ograniczeń i podejmowanie prób ich przezwyciężenia, a co za tym idzie szersza partycypacja obywateli jest warunkiem sukcesu rewitalizacji.

Trzecia droga

Przypadki „prawdziwego" zaangażowania mieszkańców, choć nadal sporadyczne, to pojawiają się coraz częściej. Obowiązują w tym zakresie głównie dwa modele: mamy do czynienia z działaniami realizowanymi „od dołu", z inicjatywy mieszkańców, grup formalnych i nieformalnych, stowarzyszeń, które mobilizują się wokół jakiejś sprawy-rozwiązania lub z działaniami Top down – gotowe projekty odnowy przestrzeni publicznej wskazywane są odgórnie i poddawane „konsultacjom". Autorzy publikacji pokazują, że możliwe – choć najtrudniejsze w realizacji - jest jeszcze trzecie rozwiązanie, czyli konsultacje i dyskusje z udziałem mieszkańców, które nie toczą się wokół gotowych rozwiązań, ale „tematów" zainicjowanych przez przedstawicieli instytucji publicznych. Autorzy wskazują na pozytywne i negatywne czynniki (przeszkody) w realizacji tego procesu. Chodzi tu o podejście dużo głębsze, niż informowanie o planowanych zmianach. Konieczna jest praca nad tworzeniem sieci społecznych i budowa zaangażowania w proces zmian. Ideałem w tym względzie jest „partycypacja wyprzedzająca", czyli dialog ze społecznością lokalną podejmowany przed powstaniem jakichkolwiek projektów.

Konkretne przykłady

Autorzy nie teoretyzują. Odwołują się do doświadczeń. Dostarczają dowodów na wszystko, co powyżej w postaci konkretnych przykładów „z życia". Opisują szczególny przypadek duńskiego modelu partycypacyjnego „bottom up". Duńskie doświadczenia sięgają w tym zakresie lat 70-tych. Odwołuje się do nich Dorota Bazuń w wywiadzie z przedstawicielkami Move Arkitektur, firmy specjalizującej się w przygotowywaniu projektów zmian w przestrzeni przy współudziale mieszkańców. Jak mówią, „bottom up" to „nauczyć się zadawać właściwe pytania, odpuścić >własne ego< i nauczyć się słuchać. Największą barierą są ludzie, którzy nie chcą spróbować". Dziś w Danii włączenie mieszkańców w proces podejmowania decyzji jest naturalne.

Odwołując się do duńskich doświadczeń, Joanna Frątczak-Muller wskazuje na powstanie swoistej „skrzynki narzędziowej", wykorzystywanej przez planistów i projektantów, którą można z powodzeniem implementować do Polski. Autorka artykułu daje odpowiedzi na pytania, jakie są główne zasady „bootom up" w procesie rewitalizacji, jakie są warunki (i przeszkody) jego skutecznej implementacji w Polsce? O tym, że jest to możliwe przekonuje nas lektura artykułów, które prezentują udane przedsięwzięcia, zrealizowane lub realizowane tą metodą w Polsce – w Zielonej Górze, w Słubicach, w Gdyni.

Szerokie ujęcie tematu

Dopełnieniem analizy działań o charakterze partycypacyjnym jest budżet obywatelski. Problematykę tą podejmuje Jerzy Leszkowicz-Baczyński, który wskazuje na ścisłe związki budżetu obywatelskiego z rewitalizacją. Autor dostarcza argumentów za uznaniem budżetów obywatelskich jako istotnego narzędzia budowy demokracji oddolnej. Budżety te są wyrazem „apelu do władz" ze strony formalnych i nieformalnych ruchów społecznych w polskich miastach. Jerzy Leszkowicz-Baczyńki nie ma jednak wątpliwości, że znajdują się one aktualnie w fazie „choroby dziecięcej", czyli ograniczenia się do zadań o charakterze techniczno-infrastrukturalnym.

Rozważania na temat podejścia partycypacyjnego uzupełniają również odniesienia do doświadczeń światowych w zakresie urbanizacji miast, które omawia Artur Kinal. Autor wskazuje, że partycypacja oddolna w optyce Światowego Forum Urbanistycznego jest fundamentem zrównoważonej urbanizacji.

Nowe, możliwe kierunki

Autorzy książki nie ograniczają się do opisu zastanej rzeczywistości – analizują możliwe, przyszłe kierunki udziału mieszkańców w procesie decyzyjnym i podają w tym względzie konkretne przykłady. Dorota Bazuń zastanawia się nad rewitalizację terenów miejskich w kontekście potrzeb psów i ich właścicieli. Problem psich nieczystości jest przykładem możliwych i koniecznych działań rewitalizacyjnych, bo przecież „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego", a za taki należy uznać ten problem.

Z kolei Piotr Nieporowski ukazuje związki między rewitalizacją a CSR. Zdaniem autora firmy powinny włączać się w zintegrowane działania zapobiegające dalszym degradacjom terenów miejskich, ponieważ CSR, tak, jak rewitalizacja, odwołuje się do idei zrównoważonego rozwoju. Zauważa jednak, że przeszkodą w tym względzie jest niska świadomość następstw degradacji obszarów miejskich.

Małgorzata Jaskulska wskazuje na Ośrodki Pomocy Społecznej jako przyszłych, istotnych aktorów procesu rewitalizacji. Przedstawia autorską koncepcję włączenia ośrodków pomocy społecznej do procesu rewitalizacji. Wspólnymi mianownikami OPS i działań rewitalizacyjnych są gotowość do zatrzymania negatywnych tendencji społecznych i pobudzanie aktywności (nowe rozumienie pomocy).

Prezentowane wydawnictwo jest – używając pojęcia zastosowanego w publikacji – „skrzynką narzędziową" rewitalizacji. Dostarcza czytelnikowi nie tylko ram teoretycznych, ale i praktycznych odpowiedzi na temat tego, jak powinien przebiegać proces rewitalizacji, czym de facto jest, jakie są przeszkody w jego realizacji i - co niezwykle istotne – jak osiągnąć wysoką skuteczność wprowadzania zmian i rozwiązywania kryzysów i problemów społecznych? Bo to likwidacja owych kryzysów i problemów społecznych jest w końcu ostatecznym celem całego procesu.

Rafał Sikora
Doktorant w Instytucie Socjologii UZ

____Czesław P. Dutka, *Mit i gest. Bohater kordianowski prozy rozrachunków inteligenckich*, s. 268, B5, oprawa twarda, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2016, ISBN 978-83-7842-262-4

[Jest to książka] zasługująca na szerszy rezonans i większą liczbę czytelników. W rozważaniach nad bohaterami Brandysa, Dygata, Kisielewskiego, Hertza (ale także Kijowskiego lub filmowymi postaciami Wajdy) Czesław P. Dutka rozszerzył i uzupełnił obserwacje, które sformułował swego czasu Wyka, a które w innym niż Wykowe ujęciu zaprezentowała Marta Piwińska […]. W książce tej bowiem kordianowe zachowania bohaterów powojennej prozy rozrachunków inteligenckich wpisane zostały nie tylko - jak to bywa najczęściej - w stereotyp tradycji literackiej wywiedzionej z romantyzmu, ale także w stereotyp zachowań społecznych uwarunkowanych uniwersalnym elementom gry kulturowej. Autor pokazał więc, jak teatr literatury nakłada się na teatr zachowań ludzkich, jak gest staje się ekspresją nie tylko światopoglądu, ale także konwenansu. W książce tej (czego nie odnajdziemy w innych tekstach poświęconych przez badaczy prozie „rozrachunków inteligenckich") zarysowane zostały „przedłużenia" inteligenckich kompleksów i „kordianizm" w dziełach literackich i filmowych powstałych grubo później niż epoka Jeziora Bodeńskiego lub Drewnianego konia.

[Andrzej Z. Makowiecki]

____Agnieszka Łobodziec, *From Oppressive Patriarchy to Alternative Masculinity: Black Men and Violence in African American Womanist Novels*, s. 292, B5, oprawa miękka, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2016, ISBN 978-83-7842-255-6

The study covers an impressively large body of representative novels written by four major African American women writers from the early 1980s onward. Instead of offering individual readings of the novels, the study adopts the more demanding approach of presenting the material under shifting thematic perspectives, at the same time contextualizing it with the findings of historical, sociological, criminological as well as musicological research. The approach is thus particularly apt to give the reader a sense of the multi-dimensional qualities of the texts under discussion.

[Prof. Kurt Müller]

____Magdalena Zdaniewicz, *Zarządzanie czasem wolnym w warunkach współczesnej cywilizacji*, s. 268, B5, oprawa miękka, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2016, ISBN 978-83-7842-251-8

Pomysł napisania książki [...] uważam za niezwykle cenny, w uwarunkowaniach współczesnej cywilizacji [...], w której człowiek (w tym zwłaszcza człowiek dorosły) „uwikłany" jest w wiele różnorodnych, dynamicznie zmieniających się procesów i często stresogennych sytuacji, czas wolny (a zwłaszcza jego efektywne spożytkowanie) jest oprócz pracy zawodowej niezwykle ważnym zagadnieniem wymagającym permanentnych badań i poszukiwania efektywnych sposobów jego zagospodarowania. Chociaż w literaturze zagadnienie to zostało stosunkowo dobrze odnotowane, to w mojej opinii nadal zasługuje na uwagę i powinno być przedmiotem licznych badań i analiz. Podjęta przez autorkę próba nowego spojrzenia na wiele aspektów tej problematyki jest właśnie jednym z przykładów takich badań i analiz.

[Prof. Czesław Plewka]

____Relacje. Studia z nauk społecznych, nr 1/2016, red. Zdzisław Wołk, s. 230, B5, oprawa miękka, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2016, ISSN 2543-5124

Półrocznik, którego pierwszy numer przedkładamy Czytelnikom, jest rezulta-

tem inicjatyw mających na celu upowszechnienie zróżnicowanego dorobku naukowego wypracowanego na wydziale przez badaczy z obszarów pedagogiki, socjologii i psychologii. Nie zamierzamy jednak ograniczyć się do publikowania wyłącznie prac powstałych w naszym środowisku. Zapraszamy do zaprezentowania swoich tekstów również autorów spoza ośrodka zielonogórskiego, także z zagranicy.

____„In Gremium", t. 10, s. 306, B5, oprawa miękka, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2016, ISSN 1899-2722, ISBN 978-83-7842-265-5

Artykuły

Diana Guarisco, *Ossa Quirini. Romulus' mortality and apotheosis between Caesar and Augustus*

Tiziana Carboni, *Poeti in gara e pubblica rappresentazione: indagine epigrafica sui* certamina poetarum

Krzysztof Benyskiewicz, *Jan Długosz jako kronikarz dziejów Podniestrza w I połowie XII wieku*

Kamil Wasilkiewicz, *Posiadłości kameralne mistrzów baliwatu brandenburskiego joannitów na obszarze diecezji lubuskiej do końca XV wieku – zarys problematyki*

Agnieszka Korczyńska, *Rola i pozycja kobiety w staropolskich ekonomikach*

Ireneusz Wojewódzki, *Kampania 1814 roku we Francji w świetle „Gazety Krakowskiej"*

Aleksandra Wesołowska, „Tyran prosi o rękę najładniejszej z niewiast polskich" – obraz małżeństwa Joanny Grudzińskiej i Wielkiego Księcia Konstantego w świetle pamiętników

Ewa Nodzyńska, *„Sammlung Ogoleit": Goethe, Faust, Bauer. Zielonogórski fragment kolekcji gorzowskiego księgarza*

Sergiusz Łukasiewicz, *Działalność Komunistycznej Partii Zachodniej Białorusi w województwie wileńskim w latach 1930-1935*

Rafał Brasse, *O heroizmie etycznym idei słowa-czynu w poemacie Tadeusza Gajcego „Do potomnego"*

Michał Trojanowski, *Działania 2 Poznańskiego Oddziału Wojsk Ochrony Pogranicza przeciwko grupom zbrojnym na terenie pogranicza*

Artur Patrzylas, *Totalitaryzm w historii kina science fiction*

Wioletta Husar, *Cataluna como un estado? Rozważania wokół secesji Katalonii*

Mirosława Szott, *„Geografia otwarta". Obraz wyśnionego miejsca w wierszach Wojciecha Śmigielskiego*

Artykuły recenzyjne

Przemysław Szpaczyński, Porównanie Zygmunta III z Zygmuntem I. Na marginesie książki Jerzego Besali, *Zygmunt I Stary i Bona Sforza*, Poznań 2012, Zysk i S-ka, ss. 730

Przemysław Szpaczyński, Zygmunt III a Kościół w Rzeczypospolitej. Na marginesie książki Dariusza Kuźminy, *Wazowie a Kościół w Rzeczypospolitej*, ASPRA-JR, Warszawa 2013, ss. 352

Małgorzata Mikołajczak, *Pochwała inności*

Małgorzata Mikołajczak, *Z postmodernistycznego labiryntu do rzeczywistości. O praktykowaniu „lektury elementarnej"*

Recenzje

Anna Marta Dworak, Obrazy Rosjan w pamiętnikach z lat 1828-1835, Wydawnictwo KUL, Lublin 2014, ss. 256, **Jakub Rawski**

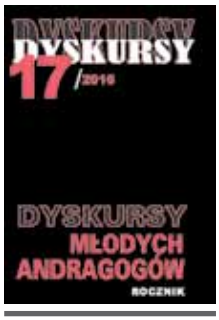

Sprawozdania

Odkrywanie krajobrazu Środkowego Nadodrza - sprawozdanie z projektu naukowo-badawczego, **Joanna Kietlińska**

Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej „Kultura nie tylko literacka. W kręgu myśli Karola Wojtyły – Jana Pawła II", **Krystian Saja**

____„Dyskursy Młodych Andragogów", red. Małgorzata Olejarz, R. 17, s. 428, B5, oprawa miękka, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2016, ISSN 2084-2740

DYSKURS ANDRAGOGICZNY

Paweł Rudnicki, *Edukujące organizacje pozarządowe jako miejsca pracy. Neoliberalne uwikłania trzeciego sektora*

Alicja Jurgiel-Aleksander, Jolanta Dyrda, *Uzasadnienia indywidualnych sukcesów i porażek życiowych w biografii jako pretekst do rozumienia znaczenia uczenia się. Analiza wrażliwa na konteksty*

Przemysław Szczygieł, *Podmiot w neoliberalizmie - kilka refleksji krytycznych*

Anna Bilon, *Potwierdzanie efektów uczenia się w Portugalii. Kontekst - geneza - praktyki*

Małgorzata Rosalska, *Przywództwo w edukacji dorosłych. Wybrane konteksty*

Agata Chorościn, *Znaczenia tutoringu dla uczenia się dorosłych. Studium przypadku*

Marcin Muszyński, *Zmiana pola znaczeń pojęcia „edukacja osób starych"*

Joanna Kłodkowska, *„Going native" jako proces stawania się badaczem terenowym. Refleksje na marginesie badania środowiska życia osób starszych*

Katarzyna Sygulska, *Poczucie sensu życia osób starszych - refleksje z badań*

DYSKURS PORADOZNAWCZY

Daria Zielińska-Pękał, *Interakcyjność w poradnictwie - nowe spojrzenie*

Marcin Szumigraj, *Kompetencje doradcy w autopercepcji studentów*

Marzanna Farnicka, *Zmiany oczekiwań przyszłościowych jako przejaw integracji społecznej beneficjentów placówek pomocy społecznej*

Marian Janusz Tagliber, *Inny/Inni w Domu Pomocy Społecznej*

Adrian Tabaczuk, Krzysztof Wąż, Artur Doliński, *Ryzykowne zachowania seksualne zawodowych kierowców. Wyzwanie dla poradnictwa i profilaktyki*

DYSKURS ANIMACJI KULTURY

Ewelina Konieczna, *Senior w kulturze - kultura dla seniora. O kulturowym wzbogacaniu człowieka starszego*

Julia Kluzowicz, *Codzienność jako materia działalności animatora kultury Jolanta Skutnik Kompetencje kadr kultury - między użytecznością a mądrością*

Jolanta Skutnik, *Kompetencje kadr kultury - między użytecznością a mądrością*

Łukasz Hajduk, *Organizacje młodzieżowe na wsi - przestrzeń przygotowania do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym - na przykładzie Związku Gmin Jeziora Rożnowskiego*

Edyta Mianowska, *Studenci w kulturze nadmiaru. Profile aktywności medialnej a typologia uczestnictwa w świecie realnym i wirtualnym*

DYSKURS GENDEROWY

Dorota Bazuń, *Kobiety i mężczyźni w przestrzeni klubów fitness*

Agnieszka Maj, *Znaczenia nadawane otyłości. Analiza treści zawartych w czasopiśmie „Super linia" przeznaczonym dla osób zainteresowanych redukcją masy ciała*

Pamela Lange, *Kim są „veline"? Analiza roli kobiety jako ozdobnika we włoskich programach telewizyjnych na podstawie filmu dokumentalnego „Il corpo delle donne"*

Joanna Dec-Pietrowska, Emilia Paprzycka, *Społeczne konstruowanie cielesności i seksualności. Analiza wybranego kontekstu edukacji seksualnej*

Katarzyna Walentynowicz-Moryl, *Tajemnice kobiecego ciała. Doświadczenia kobiet zmagających się z niepłodnością nieznanego pochodzenia*

Agata Młynarska-Jurczuk, *Wstyd jako emocja ucieleśniona - twarz, ciało i role płciowe w procesie społecznej konstrukcji wstydu*

Wojciech Połeć, *Ubierając się dla duchów. O roli płci (kulturowej), transwestytyzmu i cielesności w rytuałach szamańskich*

REPLIKAC JE – Z MYŚLĄ O OBCOJĘZYCZNYM CZYTELNIKU

Alicja Jurgiel-Aleksander, Jolanta Dyrda, *Explanations of indi-*

vidual successes and failures in the biographies as a reason to understand learning meanings. Context-sensitive analyses
Przemysław Szczygieł, *Entity in neoliberalism - some critical reflections*
Anna Bilon, *Recognition of Prior Learning in Portugal. Context - origin - practices*

SPRAWOZDANIA
Małgorzata Kutyła, *XVI Letnia Szkoła Andragogów i Poradoznawców, Zielona Góra 18-21 maja 2015 roku*

____*W kręgu badań postmodernistycznych*, red. Marta Ruszczyńska, Jakub Rawski, „Słowacki i wiek XIX", t. 2, B5, oprawa miękka, s. 176, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2016, ISBN 978-83-7842-249-5

Drugi tom studiów „Słowacki i wiek XIX" stanowi kontynuację i rozwinięcie problematyki zawartej w tomie pierwszym. Przede wszystkim jednak otwiera nową perspektywę odczytań twórczości wieszcza zainspirowaną postmodernistycznymi badaniami

nad spuścizną Słowackiego. Pomieszczone w nim studia łączy kilka przewijających się wątków interpretacyjnych. Wśród nich wyróżnia się refleksja nad zjawiskiem szeroko rozumianego Innego, dotykając w dramatach, choć nie tylko, rozpoznania i interpretacji różnie definiowanej kobiecości. Drugi nurt to próba „odnawiania znaczeń", w obrębie której twórczość Słowackiego została pokazana w nowym świetle, odczytana komparatystycznie oraz także poza literaturoznawczym dyskursem. Autorom przeświecał cel prezentacji twórczości Słowackiego na miarę współczesności, a w ostatecznym rachunku również jako lekturowego zwornika istotnego dla zrozumienia całego XIX wieku.

zebrała Ewa Popiłka
Oficyna Wydawnicza

SEKRET ALBERTA EINSTEINA. PRZYGODA W BIBLIOTECE

Jeszcze raz chciałabym powrócić wspomnieniami do mojego pobytu w bibliotece uniwersyteckiej w Nikozji na Cyprze („Stelios Ioannou Resource. Erasmus+ w Bibliotece Uniwersytetu Cypryjskiego", „Uniwersytet Zielonogórski", nr 7, 2015). Na pożegnanie Andreas Kapandreou wręczył mi swoją książkę z autografem „Straszny sekret Einsteina. Prawdziwe opowieści". Andreas ukończył studia bibliotekoznawcze na uniwersytetach w Grecji, Wielkiej Brytanii i na Cyprze. Przez kilka lat przewodniczył Związkowi Bibliotekarzy Grecko-Cypryjskich. Obecnie pracuje w Dziale Opracowania Rzeczowego biblioteki uniwersyteckiej w Nikozji.

W swojej książce - między innymi - opisał ciekawe zdarzenie. W 1995 r. ukończył studia w Salonikach i otrzymał posadę w bibliotece Uniwersytetu Arystotelesa. Wspomina, iż nie był zbyt zadowolony, gdyż staż miał miejsce na Wydziale Fizyki i Astronomii , która niespecjalnie go interesowała. Któregoś dnia kierowniczka poprosiła go, aby opracował książki, zakupione od współpracownika Alberta Einsteina. Jest nimi zainteresowany profesor S. F., przebywający gościnnie na uniwersytecie. Książek było 50. Wszystkie zostały wydane w Stanach Zjednoczonych w latach 1940-1970.

Andreas pisze, iż starał się opracować je jak najszybciej, aby mieć to z głowy. Spośród książek jego uwagę przykuły - cztery. Trzy napisał sam Einstein, czwarta natomiast poświęcona była jego życiu i dziełom. Jedna z książek nosiła zagadkowy tytuł: „Project invisibility: a succesful US Navy Project".

W książce opisano eksperyment przeprowadzony na okręcie USS Eldridge. Na jego pokładzie wytworzono jednobiegunowe pole magnetyczne. Po kilku minutach oddziaływania tego pola statek okryty został szaro-zieloną mgłą, a następnie stał się niewidoczny. O tzw. eksperymencie filadelfijskim napisano wiele artykułów i książek. Okręt, którego użyto do doświadczeń był zbudowany na krótko przed jego wodowaniem, w czerwcu 1943 roku. Twórcami projektu byli wybitni fizycy: Thomas Townsend Brown, Albert Einstein, John von Neumann oraz Nikola Tesla. Albert Einstein pracował dla US Navy przez trzy lata. Opracowywał wówczas teorię pola grawitacyjnego.

Autorem książki był Carlos Allende. Została wydana w Nowym Jorku w 1965 r. Nigdzie nie figurowało wydawnictwo tej pozycji, liczącej 205 stron.

Gdy Andreas wertował tę książkę, nagle wypadły z niej pożółkłe kartki zapisane ładnym kobiecym pismem. Autorką fragmentu pamiętnika była niejaka Sue. Wspomnienia opatrzono datami: 31 październik 1943 i grudzień 1944.

Sue opisuje swoją pracę w tawernie „Czarny Kot" w Filadelfii, w porcie u ujścia rzeki Delaware do Atlantyku. Po ukończeniu liceum pracowała, aby zarobić na studia pedagogiczne. „Czarny kot" cieszył się dużym powodzeniem. Pewnej nocy - do późna - zostało trzech marynarzy. Dwóch w średnim wieku, a jeden z nich – młodszy. Na pagonach mieli stopnie starszych marynarzy. Mężczyźni – jak pisze Sue - dużo pili i rozmawiali głośno na temat wojny oraz polityki. Autorka pamiętnika poczuła się zmęczona i zapragnęła, aby mężczyźni opuścili lokal. Jednakże oni bezustannie zamawiali Jacka Daniels'a. W pewnym momencie Sue się odwróciła, aby przygotować następną kolejkę whisky i, jak wspomina, zastygła w przerażeniu. Ujrzała, jak mężczyźni powoli dematerializują się, zamieniają w szaro-błękitny dym i znikają przez sufit.

Przerażona zawołała koleżankę i kolegę również pracujących w tawernie. Wszyscy zauważyli to samo. Mark pobiegł po policję portową. Policjanci z niedowierzaniem spisali ich zeznania.

W tym momencie Andreas przestał czytać wspomnienia, gdyż kierowniczka poprosiła go, aby przekazał książki profesorowi S.F. i wrzucił je na jego tymczasowe konto. Profesor z tajemniczym uśmiechem odebrał lekturę i wsiadł do taksówki oczekującej przed budynkiem Uniwersytetu Arystotelesa.

Bibliotekarz wrócił na Cypr i nieomal zapomniał o przygodzie w Salonikach. Po pewnym czasie postanowił jednak sięgnąć po niedokończoną książkę. Zamierzał wypożyczyć ją z biblioteki w Salonikach. Przez dłuższy czas książka tkwiła na koncie profesora. Po jakimś czasie okazało się, iż w książnicy trwa odświeżanie systemu. Przeszukał więc zasoby innych bibliotek. Jednakże nigdzie nie znalazł tego tytułu. Gdy wrócił ponownie do katalogu biblioteki w Salonikach, okazało się, że książka… zniknęła.

Donata Wolska
Biblioteka Uniwersytecka